

deep dive

Uitgave	Categorie	Onderwerp
23	Speeltechniek	De Mixolydische toonladder en de kleine terts

“Deep Dive” is een periodiek verschijnend e-paper, dat naast de GuitarJan.com nieuwsbrief, wordt verstuurd aan geïnteresseerden. “Deep Dive” behandelt een specifiek muziektheoretisch onderdeel, dat kan variëren van een akkoorden clinic tot het behandelen van toonladder rariteiten of een gedetailleerde uitleg van een bepaalde solo, of een complex slagritme.

We gaan er voor de “Deep Dive” serie van uit dat je een redelijke muziektheoretische kennis hebt, waarbij onze website GuitarJan.com je natuurlijk alle studie- en oefenmogelijkheden biedt.

De Mixolydische toonladder en de kleine terts

In deze “Deep Dive” editie proberen we een beetje buiten de geijkte patronen te denken. Gitaristen zijn helemaal verzot op de mineur pentatonische toonladder met de bijhorende *shapes*, en de perfecte klank van deze toonladders voor de rock en bluesmuziek. Daar is natuurlijk helemaal niets mis mee, maar soms is het voor je solo- of begeleidingsspel ook goed, om een beetje buiten de geijkte patronen te spelen. We hebben een 12-bar studie verzonnen die van de Mixolydische (kerk)toonladder uitgaat. We gebruiken daarbij ook de gebruikelijke mineur en majeure terts combinatie (kleine en grote terts), zoals we zo vaak tegenkomen in bijvoorbeeld jazz en bluesmuziek. De theorie hierachter is relatief simpel maar wees niet ongerust als je het niet direct oppakt: gebruik je oren, je hoort dan vanzelf de verschillen, en je brein pakt de theorie dan vanzelf op. De Mixolydische toonladder is een kleine variatie op de standaard majeure toonladder. De Mixolydische toonladder neemt de 7de toontrap van de majeure toonladder, en vermindert die met een halve stap. Ons voorbeeld staat in de toonsoort G, in welk geval we een G, A, B, C, D, E en F zouden hebben, in plaats van een F#. In het geval we een mineur of majeure terts (3de toontrap) gebruiken, zouden we een bB (B flat) en een B gebruiken. Als we een bluesnummer hebben met drie akkoorden, kunnen we deze logica toepassen over de C - C D (bE) E, F, G, A, bB en C, en voor de D, namelijk D - E - F (f#), G, A, B, C (een verlaagde C#), en D. Alle toonsoorten hebben een verlaagde septiem (7th) en een kleine terts (*flattened 3rd*), zie de akkoorden die tussen haakjes staan.

G7 C7 G7 G7

The musical notation consists of a treble clef staff in 4/4 time. The melody starts with a first finger on the G string (G4), followed by an eighth-note run: G4-A4-B4-C5-D5-E5-F5. The first four bars are grouped under the chords G7, C7, G7, and G7. The fretboard below shows fingerings for the T, A, and B strings. For G7: T (3-3), A (5-3-4), B (3). For C7: T (5-4-5), A (3-3), B (3). For the final G7: T (5-3-2), A (5-3-1-2), B (5). The final bar has a flat sign over the B string and fingerings (5) on the T string and 1-2-3 on the B string.

5

C7 C7 G7 G7

9

D7 C7 G7 D7

In de eerste maat beginnen we direct met het concept van het spelen van een mineur en een majeur terts over het G akkoord, waarbij in de tweede maat de lick stijgend is, en hetzelfde gebeurt vanuit het C akkoord, het fameuze IV-akkoord uit de blues. Zie de wat aanhoudende bB op het einde van de tweede maat, daardoor is er een goede klanksamenhang tussen het Cdom7 akkoord en de verminderde septiem (*flat seven*). De maten drie en vier zijn in Mixolydische stijl, waarbij de mineur en majeur terts op de vijfde snaar, de A-snaar, zijn te horen.

Vanaf hier is het concept je wel duidelijk, je ziet de mineur en majeur terts stijgend naar de 4de snaar, de D-snaar, om het concept in het C7 akkoord toe te passen, waarbij op de 3de snaar, de G-snaar, op de derde positie, de verlaagde septiem (b7) in de context van het C akkoord is te horen. De maten zeven en acht brengen je terug naar G Mixolydisch, voordat we naar de turnaround in de maten negen tot en met twaalf gaan.

Een van de geweldige voordelen van gitaarspel is, dat je vormen (*shapes*) in dalende of stijgende zin op je gitaarhals kunt gebruiken. Als je over het V^{de} akkoord (D) van deze progressie speelt, kun je alle ideeën die we bij het IV^{de} akkoord C hebben gebruikt, weer één op één toepassen, doordat je de hele *shape* een toon (=2 posities) hoger speelt. In de negende maat zie je het mineur/majeur terts concept en de verlaagde septiem weer terug over het D akkoord, voordat we twee posities teruggaan en hetzelfde idee over het C akkoord uitvoeren.

De elfde en twaalfde maat ronden onze 12-*bar* af met een listige progressie, waarbij we de terts en de verlaagde septiem op hetzelfde moment in het D akkoord gebruiken, om weer terug te keren naar het begin van het stuk. Uiteindelijk is het voorbeeld niet meer dan een concept dat over drie akkoorden is toegepast, maar dat met wat fantasie verder uitgebreid kan worden, ook in andere toonladders.